

MUSEU NACIONAL
D'ART DE CATALUNYA

Josep Tapió

pintor de Tànger

Dossier de premsa

www.museunacional.cat

Josep Tapiró

pintor de Tànger

Del 17 d'abril al 14 de setembre de 2014

Organitza i produeix: Museu Nacional
d'Art de Catalunya

Comissari: Jordi À. Carbonell

El morabit. Col·lecció particular, Barcelona.

El pintor orientalista Josep Tapiró (Reus, 1836 – Tànger, 1913) va assolir una notable fama internacional en vida, per més tard ser quasi oblidat. Als cent anys de la seva mort, la seva obra, dispersa per mig món, es revela d'una extraordinària qualitat i el situa en un lloc destacat en el context internacional de la pintura d'aquest gènere.

Josep Tapiró. Pintor de Tànger, junt amb l'exposició que el museu dedicarà la tardor vinent a l'artista Carles Casagemas, inicia una línia de treball de recuperació i reivindicació d'autors catalans a través de mostres monogràfiques.

D'altra banda, a la nova presentació de les col·leccions d'art modern que el Museu Nacional inaugurarà el proper setembre, l'orientalisme en general i les obres de Tapiró en particular ocuparan un lloc destacat com a exemple dels nous temes que des de finals del segle XIX ocupen els artistes –de l'exotisme a la visió etnogràfica de «l'altre»–, així com del gust cosmopolita dels seus clients.

Josep Tapiró Baró va ser el primer pintor peninsular que es va instal·lar a Tànger, tot apropant-se a la vida tradicional marroquina. Aquest pas decisiu, quan ja era un artista reconegut i amb taller a Roma, el porta molt més lluny que la majoria dels pintors orientalistes: més enllà d'allò pintoresc i la il·lusió literària.

Tapiró havia descobert Tànger, ciutat considerada «la porta d'Àfrica», uns anys abans de prendre la decisió d'instal·lar-s'hi, el 1871, durant un viatge en companyia dels seus amics Marià Fortuny i Bernardo Ferrándiz. Aquell primer viatge li va deixar una profunda empremta i li revelà els que serien els grans temes de tota la seva pintura: la representació de la vida tradicional nord-africana i dels seus protagonistes.

Festa dels issawa, c. 1885. Col·lecció particular, Reus.

A Tànger, Tapiró viuria des de 1877 i fins la seva mort, i durant tots aquests anys el pintor va fer una aproximació quasi científica a la societat magrebina. A més de la seva magnífica qualitat artística, la seva obra és un significatiu document testimonial d'un món en retrocés davant la pressió colonialista europea. Tapiró va poder experimentar en directe l'extraordinària transformació urbana i cultural que va viure la ciutat. El pintor es submergeix i s'implica en aquella realitat tot defugint dels llocs comuns de moda des del romanticisme.

Busca la versemblança i a les seves obres trenca amb el «somni oriental» alimentat pels relats dels viatgers i recreat per la literatura, un somni que fascinava Europa i Nord Amèrica. A l'obra de Tapiró, inspirada per la filosofia positivista, hi ha rigor documental i un acurat objectivisme.

El pintor va fer amics entre els musulmans distingits, també entre els jueus de la ciutat i entre la colònia d'occidentals establerts allí o de pas. Aconsegueix entrar a llocs fins aquell moment prohibits als estrangers, assisteix a cerimònies religioses i, fins i tot, sembla que arriba a disfressar-se per entrar a un gineceu i poder assistir a la cerimònia de preparació d'una núvia. Els casaments, les tradicions religioses i les escenes de la vida domèstica, que ell descriu amb tot detall, constitueixen un autèntic relat pictòric dels aspectes més atractius de la vida tradicional tangerina.

El vessant creatiu més significatiu d'aquest artista són els seus acurats retrats de santons, núvies, músics ambulants, xerifs, bandits, criats i indigents, que van ser immortalitzats pels seus pinzells i mostren la pintoresca humanitat del Tànger del segle XIX.

Però a més de l'indiscutible valor documental de la seva obra, Tapiró va ser un artista absolutament extraordinari, de marcada personalitat i llenguatge propi, i un virtuós aquarel·lista, en un moment en el qual l'aquarel·la era una tècnica molt valorada, sobretot al mercat artístic anglosaxó, on ell comercialitzava les seves creacions.

L'extraordinària veracitat de les seves pintures, que aconseguia mitjançant una execució minuciosa, responia a la cerca d'un realisme escrupolós, un dels aspectes més característics del seu art. Aquest tret el distingeix de les primeres generacions de pintors orientalistes, impulsats per una visió romàntica, idealitzada i literària.

Les composicions de Tapiró van més enllà dels estereotips i llocs comuns de la pintura orientalista. L'experiència directa els atorgava una autenticitat substancial. Es pot afirmar que durant dècades el seu estil es va mantenir gairebé immutable, impermeable a qualsevol innovació, i sempre al marge de la modernitat, el que contribuiria al seu oblit posterior.

Josep Tapiró Baró

Tapiró es va formar a Barcelona, a Llotja, amb Claudi Lorenzale, i a Madrid, a l'Escuela Superior de Pintura y Grabado, amb Federico Madrazo. La primera etapa de la seva trajectòria va transcórrer a Roma, junt amb Marià Fortuny (Reus, 1838 – Roma, 1874), el seu amic d'infància.

Tapiró es va especialitzar en la tècnica de l'aquarel·la i la va aplicar a la representació de temes costumistes, i sobretot, de tipus populars, amb un notable èxit comercial.

Belleza tangerina, c. 1891. Dahesh Museum of Art, Nova York.

El 1871 fa un primer viatge a Tànger amb Fortuny. El 1877, tres anys després de la mort del seu amic, quan Tapiró ja era un pintor reconegut, abandonà Roma per establir-se a la ciutat marroquina. Allí va llogar una casa, a la medina. A més, a prop del port en un edifici que havia estat un teatre, va instal·lar-hi el seu estudi. A la seva ciutat adoptiva, aviat va aconseguir reconeixement, tant és així que el carrer on hi havia el seu taller va passar a dir-se *Estudi Tapiró*. En aquest lloc va pintar aquarel·les que venia a Londres a preus elevats, i que sovint van ser elogiades pel públic i la crítica. A Anglaterra, a l'època victoriana, la tècnica de l'aquarel·la gaudia d'un gran prestigi i el gènere orientalista, a més, comptava amb una gran acceptació.

El pintor va rebre importants premis i va esdevenir un dels artistes més reconeguts del seu temps, però també va ser un dels més oblidats posteriorment. A Tànger, a causa de la superació del seu passat internacional; a Catalunya, per l'allunyament del pintor durant dècades i pel fet de que bona part dels seus treballs es van comercialitzar en el mercat internacional, raó per la qual es troben dispersos per mig món.

L'orientalisme

Des de la campanya de Napoleó a Egipte, el 1798, el món islàmic es va convertir en un lloc comú de l'imaginari romàntic. Els intel·lectuals europeus idealitzen la cultura, la història i els paisatges d'uns llocs que sovint només coneixen per les descripcions dels viatgers. La literatura contribueix amb força a alimentar aquesta imatge i escriptors com ara Lord Byron, Chateaubriand, Víctor Hugo o Heinrich Heine recreen en els seus textos un món exòtic i fascinant.

Tot al llarg del segle XIX, artistes com Eugène Delacroix, Ingres, David Roberts, Fromentin o Decamps elaboren els estereotips d'allò que es va anomenar «somni oriental». Un somni ple de misteri, de passions i plaers sensorials, i també d'inquietant crueltat, que en realitat responia a un desig de fugir d'un món cada vegada més modern i mecanitzat.

L'orientalisme peninsular

L'orientalisme peninsular s'inscriu plenament en l'orientalisme europeu i s'adapta als plantejaments estilístics de cada moment. No obstant, l'herència musulmana i la proximitat geogràfica amb l'Àfrica el fan singular. Per als romàntics, Andalusia era l'únic reducte oriental que quedava a Europa. L'evocació del passat musulmà va ser una veritable moda, i així es reflecteix en l'art, la literatura i, fins i tot, l'arquitectura, amb l'aparició de l'estil neomudèjar durant les darreres dècades de la centúria.

Jenaro Pérez Villaamil (El Ferrol, 1807 – Madrid, 1854) va ser l'introduïdor del gènere a Espanya. Influenciat per lectures romàntiques, per la contemplació de gravats i per una trobada amb David Roberts, a qui va conèixer a Andalusia als anys 1830, Pérez Villaamil va pintar evocacions del passat àrab, recreacions d'escenes històriques i paisatges imaginaris. Posteriorment, **Eugenio Lucas** (Madrid, 1817-1870) i **Francisco Lameyer** (Puerto de Santa María, 1825 – Madrid, 1877), que coincidiria amb Fortuny a Tetuan, cultiven un gènere cada vegada més popular.

A Catalunya començaren a pintar escenes d'aquest tipus a finals dels anys 1840 però qui conreà el tema amb més freqüència va ser Claudi Lorenzale, líder de l'escola natzarenista i mestre de tota una generació d'artistes, entre els quals hi ha Marià Fortuny i Josep Tapiró.

Per una altra part, la guerra hispanomarroquina de 1859-1860 va descobrir el Marroc als artistes peninsulars, especialment a Marià Fortuny, que viatjà al nord d'Àfrica per encàrrec de la Diputació de Barcelona per documentar una sèrie de batalles. Àfrica descobreix a Fortuny no només una temàtica fascinant sinó també la llum i el color que incorpora a la seva obra a partir d'aquest moment i que el faran internacionalment famosos. Les peces de Fortuny són obres mestres del gènere, i van tenir una enorme influència en l'imaginari europeu.

L'orientalisme de taller va tenir especialment èxit a Catalunya durant l'expansió econòmica dels primers anys de la Restauració, coneguts com la *Febre d'Or*. Entre els artistes més destacats d'aquella època es troba **Francesc Masriera** (Barcelona 1842-1902), que va pintar nombroses obres que descrivien un ambient sofisticat i decadent, en consonància amb els gustos del moment.

Al mateix temps, van aparèixer també algunes visions més realistes, obra de deixebles de Ramon Martí Alsina, com ara el paisatgista **Francesc Torrecassana** (Barcelona, 1845-1918), o el propi gendre del pintor, **Josep Lluís Pellicer** (Barcelona, 1842-1901), que des de posicions més compromeses amb la realitat, i després de viatjar a Orient, s'atreveixen a pintar-lo.

La monografia

Amb motiu de l'exposició **Josep Tapiró. Pintor de Tànger** el Museu Nacional d'Art de Catalunya, amb la Universitat Rovira i Virgili, edita una monografia dedicada a analitzar en profunditat la vida i l'obra del pintor. Jordi À. Carbonell, comissari de la mostra, recorre la biografia del pintor reusenc per descobrir les claus de la seva vida i la seva obra.

Aquesta publicació inaugura una nova línia de monografies del Museu Nacional d'Art de Catalunya sobre artistes catalans.

Fitxa de la publicació

Títol: *Josep Tapiró. Pintor de Tànger*

Autor: Jordi À. Carbonell

Edició: Museu Nacional d'Art de Catalunya i Universitat Rovira i Virgili

Pàgines: 224

Textos de sala

Josep Tapiró. El pintor de Tànger

Al segle XIX la ciutat de Tànger es va convertir en font d'inspiració per als artistes que volien representar un món oriental exòtic. La majoria conegueren els seus carrers de passada i, en quasi tots els casos, les seves obres reflectiren una imatge epidèrmica que reproduïa els clixés habituals del gènere orientalista. Josep Tapiró (Reus, 1836 – Tànger, 1913) en canvi, adquirí un compromís vital amb aquella realitat. L'any 1877, després d'haver viscut a Roma durant quinze anys i haver-se consolidat com a pintor aquarel·lista, s'instal·là al bell mig de la medina tangerina i hi ubicà el seu estudi. Des d'aquest indret i al llarg de més de tres dècades, els seus pinzells immortalitzaren la vida tradicional i, sobretot, l'aspecte dels tangerins més pintorescos. Amb un estil virtuós, que aconseguia una versemblança extraordinària, convertia les seves imatges en veritables documents testimonials d'un món en retrocés davant la ràpida europeïtzació de la ciutat.

Dins el mercat artístic internacional, aquestes obres foren considerades entre el bo i millor del gènere orientalista, i es venien a preus força elevats a les galeries més prestigioses de Londres, ciutat on l'artista viatjava quasi tots els anys. Així mateix, a la seva ciutat adoptiva, ben aviat fou considerat un personatge il·lustre, cosa que li va facilitar la consecució de models i la venda d'obres a tangerins adinerats i als visitants de la medina. El seu taller era un lloc de visita obligada per als afeccionats a l'art que recalaven a la badia nord-africana, i el carrer on es trobava s'anomenà, des de finals del segle XIX, *Estudi Tapiró*, en reconeixement del seu prestigi. Malauradament, després de la seva mort, diverses circumstàncies van fer que la seva figura romangués quasi oblidada. Just ara, als cent anys del seu traspàs, el Museu Nacional d'Art de Catalunya vindica la seva obra i mostra una tria de les millors aquarel·les tangerines.

Cartel·les comentades

1. *Festa dels issawa*

c. 1885

Aquarel·la sobre paper

Reus, col·lecció particular

Representa l'important seguici anual de la confraria religiosa dels *issawa*, que ja havia estat palesat per artistes com E. Delacroix o el mateix M. Fortuny, i descrit per molt viatgers vuitcentistes. Tapiró en fa una descripció exacta, quasi fotogràfica. Mostra els adeptes quan entren a la medina de Tànger per la porta *Bab Rabba* i desfilen en processó, alguns en estat de paroxisme, pel cèntric carrer Shiaguin cap a la seva *zawiyah* (cenobi), propera a la Mesquita Nova. Aquesta pintura es pot considerar un dels millors testimonis visuals d'aquesta tradició.

2. *Núvia berber*

c. 1883

Aquarel·la sobre paper

Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona

Aquest retrat de factura acuradíssima és un dels més coneguts i característics de l'obra tangerina. Presenta una núvia enjoiada a la manera tradicional bo i copsant amb detall el magnífic vestuari del cerimonial. Aquesta obra fou exposada a Londres amb succés i mostrada als prínceps de Gal·les a finals del mes de juliol de 1883. El mes següent va ser adquirida pel col·leccionista reusenc Ferran Miró. L'any 1948, els seus hereus donaren l'aquarel·la als Museus d'Art de Barcelona.

3. *Parache el ballari de Marràqueix*

c. 1895-1900

Aquarel·la sobre paper

Madrid, Museo Nacional del Prado

Tapiró representà els personatges magribins més pintorescos i populars, entre els quals destaquen els adeptes *gnawa* com Parache. La confraria dels *gnawa*, formada per descendents d'antics esclaus, estaven especialitats a curar malalties i mals d'ull mitjançant la música i el ball. El pintor, atesa la seva indumentària exòtica, en retrata diversos cops, tot recreant-se en la descripció detalladíssima dels seus vestits i ornaments.

4. *Santó darcawi de Tafilalt*

c. 1895-1900

Aquarel·la sobre paper

Madrid, Museo Nacional del Prado

Aquesta aquarel·la presenta un *faqih* o adepte de la confraria *darcawa*. Aquests místics mendicants practicaven els preceptes sufís de Al-'Arabî Ad-Darcawi, que va viure al Marroc a finals del segle XVIII i va morir l'any 1823. Ad-Darcawi fou un renovador del gran orde sufí de Shâdhili. Els seus nombrosíssims deixebles van difondre el seu pensament per tot el nord d'Àfrica i van fundar moltes *zawiyas* (cenobis) que encara actualment continuen actives.

5. *Planter militar*

c. 1885

Aquarel·la sobre paper

París, col·lecció particular

Aquest quadre anecdòtic presenta uns nens jugant a soldats al costat d'un canó Armstrong del fortí Borj al-Hajauí, prop de l'estudi del pintor, on encara es troba en l'actualitat. L'aquarel·la fou donada a conèixer a l'establiment londinenc de l'antiquari Abraham Myers, el mes de juny de 1885. Tapiró ja havia representat abans el tema del planter militar ambientat als afores de Nàpols i exposat amb èxit a la Pall Mall Gallery de Londres l'estiu de 1874.

6. *Bellesa tangerina*

c. 1891

Aquarel·la sobre paper

Nova York, Dahesh Museum of Art

Aquest és un dels millors retrats femenins de Tapiró. El pintor reproduceix amb una versemblança extraordinària el vestit i les joies que porta la noia. A més, fa un estudi acurat de la fesomia, cosa que contribueix a la notable immediatesa de la imatge. El marc, que és l'original, conté la data del calendari musulmà de 1309, que en gregorià correspon a l'any 1891. Aquesta aquarel·la durant molts anys fou una de les obres estrella de la col·lecció del magnat nord-americà Malcolm Forbes.

7. *Retrat del santó darcawi de Marràqueix*

c. 1895

Aquarel·la sobre paper

Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona

Amb el llarg títol *Retrato del santón darcaguy, fanático moro de Marrakech, activo e influyente predicador de la guerra santa*, Tapiró va donar a conèixer aquesta magnífica aquarel·la a la Biennal del Círculo de Bellas Artes de Madrid la tardor de 1907. Els *darcawa* eren contraris a la colonització. Alguns, per combatre-la, van propagar la idea de la lluita contra l'infidel. Just quan s'exposà aquesta obra, feia poc que a Marràqueix hi havia hagut tot un seguit d'atacs a europeus amb conseqüències fatals, els quals tingueren un gran ressò internacional.

8. *El morabit*

Aquarel·la sobre paper

Barcelona, col·lecció particular

Tapiró retratà amb un gran realisme alguns dels santons que predicaven pels carrers de Tànger. Cap atribut ni detall significatiu s'escapava als seus pinzells. Per als orientalistes aquesta mena de personatges, que tenien una gran presència en la societat magribina precolonial, representaven el vessant més atàvic i exòtic del món islàmic i per aquesta raó sovint es van convertir en tema de les obres dels artistes que visitaven el nord d'Àfrica.

9. *Retrat de xerif*

Aquarel·la sobre paper

Reus, col·lecció particular

Tapiró va aconseguir retratar alguns dels personatges més respectats de la societat musulmana, un fet que demostra la confiança i la integració de l'artista en aquella realitat magribina. La seva amistat amb la família Duccali o amb el xerif d'Ouazan l'ajudà a introduir-se en la societat tradicional per tal de poder-la pintar amb objectivitat. Algun cop, però, va haver de disfressar-se per poder veure d'amagat alguna escena del món femení.

Síntesi cronològica

PRIMERS ANYS

- 1836. El 7 de febrer, Josep Tapiró Baró neix a Reus.
- 1853. Al mes de juny exposa obres seves a la col·lectiva del Casino Reusense. El mes de setembre ingressa a l'Escola de Llotja, de Barcelona.
- 1858. Es trasllada a Madrid i es matricula a l'Escuela Superior de Pintura y Grabado. Assisteix a l'acadèmia particular de Federico de Madrazo.
- 1860. Amb Antoni Cuyàs, Tapiró decora la façana del palau de la Diputació de Barcelona per a la rebuda triomfal dels voluntaris catalans que havien lluitat a la guerra hispanomarroquina.
- 1862. Els primers mesos de l'any els passa a Roma. Dissenya i dirigeix la decoració dels jardins d'Euterpe, a Reus.

ROMA

- 1863. A finals de març s'instal·la a Roma de forma permanent.
- 1866. Guanya una menció honorífica a l'exposició de l'Acadèmia de Belles Arts de Barcelona.
- 1871. Torna a Reus, després de vuit anys d'absència. El mes d'agost viatja a Madrid i després a Granada, on es reuneix amb Fortuny. L'octubre viatja per primer cop a Tànger i a Tetuan.
- 1873. Exposa els seus olis i aquarel·les al Cercle Artístic Internacional de Roma.
- 1874. El 21 de novembre, a Roma, mor Marià Fortuny.
- 1875. El mes de setembre marxa a Tànger, on roman fins al febrer de 1876.

TÀNGER

- 1877. A Tànger, adquireix una casa de nova planta al número 4 de la plaça de la Fuente Nueva hi estableix la seva residència.
- 1878. Participa a l'Exposició Universal de París.
- 1883. El mes d'octubre exposa a la Thomas McLean's Gallery de Londres.
- 1884. El mes de gener participa a la Primera Exposició de Belles Arts de la Sala Parés.
- 1885. El juny les exposa a la galeria de Myers & Son, de Londres i presenta les aquarel·les al príncep de Gal·les, a Marlborough House.
- 1886. El 21 de juny es casa, a l'església de la Puríssima de Tànger, amb Maria Manuela Valerega Cano.
- 1887. Al final de juny fa una exposició als salons del Lanham Hotel, de Londres. Guanya una medalla de tercera classe a l'Exposición Nacional de Bellas Artes.
- 1889. A la primavera obté un diploma honorífic a l'Exposició Espanyola de Londres i, poques setmanes més tard, és guardonat amb una segona medalla a l'Exposició Universal de París.
- 1893. Obté la medalla única a la World's Columbian Exhibition de Chicago.

1896. Guanya una segona medalla a la tercera Exposició de Belles Arts i Indústries Artístiques de Barcelona. El mes de juny penja obres a l'exposició anual de la Royal Academy de Londres.
1897. El juliol, exposa a la Thomas McLean's Gallery de Londres. Participa a l'exposició anual de la Royal Academy de Londres.
1902. Al març exposa a la Grave's Gallery de Londres.
1903. A la tardor el pintor cau greument malalt, a causa d'una infecció a les vies respiratòries.
1905. Participa, per darrer cop, al Saló de París.
1907. El mes de juny s'instal·la a Madrid. Participa a la X Exposición Bienal del Círculo de Bellas Artes de Madrid. El mes de novembre, l'Academia de San Fernando decideix que l'Estat li adquireixi dues aquarel·les.
1908. Participa a l'Exposición Nacional de Bellas Artes. Endemés, participa a la mostra col·lectiva de Belles Arts del Cercle Eqüestre de Barcelona. El juliol conclou l'estada a Madrid i torna a Tànger.
1913. El 4 d'octubre, a la una de la matinada, Tapiró mor a Tànger a causa d'una nova insuficiència respiratòria.

Activitats

- **Josep Tapiró i el seu univers orientalista**

Conferència a càrrec de Jordi À. Carbonell, comissari de l'exposició.

Dimecres 30 d'abril, 18 h

Sales de l'exposició

- **Taller d'aquarel·la**

A més d'aprendre aquesta tècnica, també practicarem altres procediments com ara les aiguades, els raspats i el pinzell sec, i aprendrem a crear efectes a través de l'ús de la sal o els raspalls. A càrrec del pintor i il·lustrador Daniel Torrent.

Dissabtes 10, 17 i 24 de maig i 7 de juny, de 16 a 19 h

Sales de l'exposició i taller

Taller per a màxim 30 persones

Preu: 60 € (inclou el material)

Inscripcions: 93 622 03 75 o grups@museunacional.cat

- **L'orientalisme peninsular en el context internacional**

Simposi que tractarà el fenomen de l'orientalisme des del punt de vista de la història, la història de l'art, la història política, la literatura i l'antropologia.

Organitzat conjuntament amb l'IEMed i l'Institut Municipal de Museus de Reus

Dijous 15 de maig

De 9.30 a 14.30 h: conferències a les sales de l'Institut Municipal de Museus de Reus

De 18 a 20 h: sessions al Museu Nacional

Divendres 16 de maig

De 9.30 a 18.30 h: conferències a la Sala de la Cúpula del Museu Nacional

Inscripcions: info@iemed.org

- **Tarab, una mirada orientalista**

Interpretació dels personatges de les obres de Tapiró a través de la dansa i la música. A càrrec de la formació Tarab.

Abdelhak Rahal, *violí*

Aziz Khodari, *percussió i veu*

Moulay Sharif, *llaüt*

Rachida Aharrat, Cristina Arribas, Ivonne

Centellas i Lena Nouar, *dansa*

Escenografia: Mabrouka Events

Direcció artística: Rachida Aharrat

Amb la col·laboració artística de Gemma Arnaiz i Margarita Giner

Producció: QADAR Produccions Culturals

Dijous 15 de maig, 19 h

Sala de la Cúpula

Aforament limitat. Imprescindible reserva:

grups@museunacional.cat

- **Ritmes del Marroc**

Taller de percussió per aprendre a tocar el *darbuka*. Des de les parets de les sales, els personatges representats a les obres de Tapiró tornaran a escoltar la música que els era ben familiar. A càrrec de Lluís Molas, del Taller de Músics.

Dijous 5 de juny, de 18 a 20 h

Sales de l'exposició

Taller per a màxim 20 persones

Preu: 10 €

Inscripcions: grups@museunacional.cat

- **El Tànger de Juan Goytisolo**

Lectura dramatitzada de fragments de textos de Juan Goytisolo sobre Tànger, a càrrec de l'actor Joel Minguet.

Dimarts 8 de juliol, 20 h

Terrasses-Mirador

Aforament limitat. Imprescindible reserva:

grups@museunacional.cat

- **Nit Tapiró**

Dimecres 3 de setembre

De 20 a 22 h, entrada gratuïta a l'exposició i de 22 a 24 h, projecció de la pel·lícula *El cel protector*, de Bernardo Bertolucci, a la façana principal del museu.

- **Visites comentades**

A partir del 26 d'abril

Dissabtes, 11 h (castellà) i 12.30 h (català)

Durada: 1 h

Inclores a l'entrada

Els aparells d'àudio es lliuren 20 minuts abans de cada visita al taulell de grups. Per facilitar-ne l'entrega, us preguem la màxima puntualitat. En casos excepcionals, el museu pot variar les condicions d'accés a la visita guiada.

Llista d'obres Josep Tapiró. Pintor de Tànger

- 1**
Josep Tapiró Baró
Retrat de tangerí
Aquarel·la sobre paper
Col·lecció particular, París
- 2**
Josep Tapiró Baró
Retrat de tangerí
Aquarel·la sobre paper
Col·lecció particular, Barcelona
- 3**
Josep Tapiró Baró
Retrat de xerif
Aquarel·la sobre paper
Col·lecció particular, Reus
- 4**
Josep Tapiró Baró
Vell tangerí
c. 1900-1903
Aquarel·la sobre paper
Col·lecció particular, París
- 5**
Josep Tapiró Baró
Bellesa de Tànger
Aquarel·la sobre paper
Col·lecció particular, Barcelona
- 6**
Josep Tapiró Baró
Núvia marroquina, Fàtima
1896
Aquarel·la sobre paper
The Orientalist Museum (Qatar Museums Authority), Doha
- 7**
Josep Tapiró Baró
Núvia berber
c. 1883
Aquarel·la sobre paper
Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona
- 8**
Josep Tapiró Baró
Núvia
Aquarel·la sobre paper
Institut Municipal de Museus de Reus
- 9**
Josep Tapiró Baró
Bellesa tangerina
c. 1891
Aquarel·la sobre paper
Daresh Museum of Art, New York
- 10**
Josep Tapiró Baró
El santó darcawi
c. 1896
Aquarel·la sobre paper
The Orientalist Museum (Qatar Museums Authority), Doha
- 11**
Josep Tapiró Baró
Rifeny
Aquarel·la sobre paper
Col·lecció particular, Reus
- 12**
Josep Tapiró Baró
L'arnauta
Aquarel·la sobre paper
Col·lecció particular, Reus
- 13**
Josep Tapiró Baró
El santó darcawi de Tafilalt
c. 1895-1900
Aquarel·la sobre paper
Museo Nacional del Prado, Madrid
- 14**
Josep Tapiró Baró
Gnawi
Aquarel·la sobre paper
The Orientalist Museum (Qatar Museums Authority), Doha
- 15**
Josep Tapiró Baró
El santó darcawi de Marràqueix
c. 1890-1900
Aquarel·la sobre paper
Museu Nacional d'Art de Catalunya
- 16**
Josep Tapiró Baró
El morabit
Aquarel·la sobre paper
Col·lecció particular
- 17**
Josep Tapiró Baró
Gnawi
Aquarel·la sobre paper
Institut Municipal de Museus de Reus
- 18**
Josep Tapiró Baró
Parache, el ballari
1895-1900
Aquarel·la sobre paper
Museo Nacional del Prado, Madrid
- 19**
Josep Tapiró Baró
Retrat de dervix
Aquarel·la sobre paper
Círculo de Bellas Artes de Madrid
- 20**
Josep Tapiró Baró
Tangerí amb tarbouche vermell
Aquarel·la sobre paper
Col·lecció particular
- 21**
Josep Tapiró Baró
Jove asseguda
Aquarel·la sobre paper
Col·lecció particular, Villanueva de la Cañada (Madrid)
- 22**
Josep Tapiró Baró
Interior del taller del artista
Aquarel·la sobre paper
Col·lecció particular, Barcelona
- 23**
Josep Tapiró Baró
Retrat de noia tangerina
Aquarel·la sobre paper
Col·lecció particular, Reus
- 24**
Josep Tapiró Baró
Festa dels issawa
c. 1885
Aquarel·la sobre paper
Col·lecció particular, Reus
- 25**
Josep Tapiró Baró
Planter militar
c. 1885
Aquarel·la sobre paper
Col·lecció particular, París

Josep Tapiró

pintor de Tànger

Dates: Del 17 d'abril al 14 de setembre de 2014

**Organitza
i produeix:** Museu Nacional d'Art de Catalunya

Comissari: Jordi À. Carbonell, professor de la Universitat Rovira i Virgili

Horari: Horari d'hivern (1/10 - 30/4): de dimarts a dissabtes de 10 a 18 h;
Diumenges i festius de 10 a 15 h.
Horari d'estiu (2/5 - 30/9): de dimarts a dissabtes de 10 a 20 h;
diumenges i festius de 10 a 15 h

Lloc: Sala d'exposicions temporals 2

MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA

Oficina de premsa
Tel. 93 622 03 60
premsa@museunacional.cat

Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat
  @MuseuNac_Cat